

Redegørelse til Kulturministeriet

for de idrætspolitiske udviklingsområder

for 2004

Danmarks Idræts-Forbund

Indholdsfortegnelse

1. Kampen mod seksuelle overgreb på børn	2-7
1.1 Baggrund	
1.2 DIF's politik på området	
1.3 Oplysningsvirksomhed og andre forebyggende tiltag	
1.4 Rådgivningsvirksomhed	
1.5 Psykologbistand	
1.6 Kortlægningsvirksomhed	
1.7 Kontrol- og sanktionsvirksomhed	
1.7.1 Indhentelse af børneattester	
1.7.2 Sanktioner over for foreninger og dømte personer	
1.8 Tavshedspligtregler	
2. Doping	7-12
2.1 Baggrund	
2.2 DIF's dopingpolitik	
2.3 Oplysningsindsatser	
2.4 Kontrolindsatsen	
2.5 Nye OL-udtagelseskriterier	
2.6 Nye dopingregler	
2.7 Den nye dopinglovgivning	
2.8 Drøftelser med DGI, DFIF og DDS	
2.9 Dopingsager og principielle afgørelser	
3. Idrætsmuligheder for børn og unge i samspillet mellem skoler, institutioner og foreninger	12-19
3.1 Baggrund	
3.2 DIF's politik på området	
3.3 Idrætsbørnehaver	
3.4 Samarbejder med skoler	
3.4.1 Det store landsdækkende skolesports-projekt	
3.4.2 Idræt efter skoletid-projekter	
3.4.3 Særlige skole-foreningssamarbejder i København	
3.4.4 Specialforbunds-samarbejder med skolerne	
3.4.5 Uddannelses tilbud til skolerne	
3.5 Idrætsfagets lave status i skolesystemet	
4. Afsluttende bemærkninger	19-20

1. Kampen mod seksuelle overgreb på børn

1.1 Baggrund

For blot fem år siden var emnet ”seksuelle krænkelser af børn og unge i idrætslivet” tabubelagt og ikke til debat inden for idrættens verden. DIF modtog ingen henvendelser herom fra hverken foreninger, forældre eller børn, og de enkeltstående tilfælde som med års mellemrum kom i mediernes søgelys blev ikke anset for at være et generelt problem og affødte ikke længerevarende debatter herom – hverken i idrætsverdenen eller i samfundet som sådan, hvor det først og fremmest var risikoen for overgreb på børn i daginstitutionerne, der var i fokus.

For seks år siden tog DIF imidlertid initiativ til at få kortlagt problemstillingen ”seksuelle krænkelser inden for idrætslivet” ved at medfinansiere og være behjælpelig ifbm. specialestuderende Jan Toftegaards (Institut for Idræt ved Københavns Universitet) undersøgelse herom. Undersøgelsen, som bl.a. viste et generelt ukendskab til skolelærerparagraffen blandt trænere, affødte en række artikler i DIF's blad Idrætsliv i bestræbelserne på at sætte fokus og oplyse om området over for foreningerne.

Debatten om seksuelle krænkelser og overgreb inden for foreningslivet tog imidlertid først for alvor fart, da DR TV satte fokus på problemet med udsendelsen ”De farlige frivillige”, hvor en række eksempler på tilfælde af seksuelle overgreb blev dokumenteret. Det var i kølvandet på denne udsendelse, at DIF satte en række initiativer i værk i bestræbelserne på at bekæmpe de seksuelle overgreb på børn.

1.2 DIF's politik på området

DIF's politik på området hviler på flere ben, idet DIF er af den opfattelse, at kun en bredspektret indsats, som omfatter såvel kontrol-, sanktions-, oplysnings-, rådgivnings- som kortlægningsvirksomhed, vil føre en effektiv bekæmpelse af problemet med sig. DIF finder således ikke, at f.eks. indhentelse af børneattester er den eneste og vigtigste indsats på området – alene af den grund, at man via tjekket kun vil finde tidligere dømt. Mindst lige så vigtigt er den daglige forebyggende indsats, der vil gøre det svært for f.eks. pædofile, der ikke tidligere er dømt, at få mulighed for at forgribe sig på børn. Indhentelse af børneattester må ikke komme til at virke som en sovepude for foreninger, dvs. forlede folk til at tro, at børn er sikret mod overgreb, blot der sker et tjek af trænere og ledere i Det Centrale Kriminalregister.

I det følgende beskrives de initiativer, som DIF har iværksat eller videreudviklet/videreført i 2004 inden for de mange ben, som DIF bygger sin politik på området på.

1.3 Oplysningsvirksomhed og andre forebyggende tiltag

DIF har udarbejdet to publikationer, som skal oplyse og vejlede foreningerne om, hvorledes de kan/bør gribe området an.

Publikationen ”Det uhørte overgreb” blev første gang udarbejdet i 2002, og er siden i både 2003 og 2004 blevet revideret og genoptrykt. Der er således i løbet af en 3-årig periode blevet udsendt 51.000 eksemplarer af publikationen til interesserede foreningsledere m.fl. – enten i form af årlige

direkte udsendelser til foreningerne, ved rekvirerede henvendelser eller ved omdelinger på lokale debatmøder.

I ”Det uhørte overgreb” giver DIF gode råd om, hvorledes foreninger bedst muligt kan forebygge overgreb på børn ved at indføre leve- og adfærdsregler i foreningerne, der skaber trygge vilkår for børn og minimerer risikoen for, at pædofile kan skabe sig mulige lejligheder til at forgribe sig på børn i foreningen eller i tilknytning til foreningens virke. I publikationen rådgives der også om, hvorledes man tackler mulige mistanker, lige som der gives faktuelle oplysninger om lovgivning og regler på området. Endelig henvises der til yderligere hjælp og bistand, som man kan få ved enten at henvende sig til DIF eller til Børns Vilkår (telefonrådgivningen for såvel børn som forældre), som DIF har indgået et samarbejde med herom.

DIF har endvidere udarbejdet en pjece, som oplyser foreninger om, hvorledes proceduren er i forbindelse med indhentelse af børneattester i Det Centrale Kriminalregister. Pjecen er trykt og udsendt i et lignende antal eksemplarer som ”Det uhørte Overgreb”.

DIF vil i 2005 udarbejde nye oplysnings- og vejledningsmaterialer til foreningerne som følge af dels det forventede vedtagne lovforslag i Folketinget, dels DIF's nye regler på området, jf. nedenfor.

Ud over de udsendte oplysningspublikationer udøver DIF løbende oplysningsvirksomhed på området ved at deltage i debatmøder rundt omkring i landet, besvare telefoniske henvendelser og henvendelser til DIF's elektroniske brevkasse samt ved at deltage i den offentlige debat herom, bl.a. ved at sætte fokus på spørgsmålet i medierne.

I 2004 deltog DIF i cirka 40 debatmøder rundt om i landet – typisk arrangeret af idrætssamvirker, foreninger eller kommuner. Erfaringen fra disse debatmøder er, at de ofte er med til at sætte foreninger i gang med at etablere forebyggende politikker i foreningens dagligdag i form af indførelse af leve- og adfærdsregler samt indhentelse af børneattester. Antallet af debatmøder har i øvrigt ligget på omkring 40-50 om året i de seneste tre år. Før da blev der næsten ikke afholdt lokale debatmøder om emnet.

Endelig har DIF i bestræbelserne på helt generelt at sikre børn så gode vilkår som muligt i idrætsforeningerne igangsat projektet ”Et godt idrætsmiljø for børn”, hvor foreningerne bliver certificeret, hvis de efterfølger en række børnevenlige politikker – politikker, som ud over at skabe et sundt og motiverende idrætsmiljø for børnene er med til at forhindre, at seksuelle overgreb kan forekomme. Projektet, som nu har løbet i fire år, har haft over 500 foreninger som deltagere.

1.4 Rådgivningsvirksomhed

DIF har i 2004 haft omkring 50 sager, hvor man har rådgivet foreninger om, hvorledes de skal tackle helt konkrete sager – typisk enten sager om evt. overgreb, hvor der er mere eller mindre begrundede mistanker til folk i foreningen eller sager af mere almen karakter, hvor DIF rådgiver om, hvilke personer, der bør tjekkes i kriminalregistret, hvilke leve- og adfærdsregler, der skal indføres mv. Af de konkrete henvendelser om mistanker om overgreb har 5 henvendelser udviklet sig til egentlige politianmeldelser – typisk foranlediget af DIF.

Sådanne sager kan være tunge og ressourcekrævende – især i de tilfælde, hvor mistankerne viser sig at være begrundede. Her har foreningen typisk behov for megen hjælp i forbindelse med bl.a. at oplyse forældrekredsen i foreningen om sagen.

1.5 Psykologbistand

DIF tilbyder i visse tilfælde at rekvirere og finansiere psykologbistand til børn, der har været ofre for et seksuelt overgreb. Det drejer sig typisk om de tilfælde, hvor det ikke umiddelbart er muligt at få det offentlige til at sætte ind med et hurtigt og nødvendigt tilbud om psykologbistand.

I 2004 har der været et enkelt tilfælde, hvor DIF har hjulpet med psykologbistand til en dreng, som havde et stort behov for.

1.6 Kortlægningsvirksomhed

DIF holder løbende øje med udviklingen på området – dels ved at føre løbende statistik over henvendelser, dels ved at medvirke ved undersøgelser. Formålet hermed er naturligvis at få et overblik over udviklingstendenser med henblik på at justere politikker og initiativer.

Inden for de seneste tre år har DIF således medvirket ved følgende kortlægninger/undersøgelser:

- DIF iværksatte en Gallup-undersøgelse i 2001 blandt DIF's medlemsforeninger, som bl.a. blev spurgt om de havde kendskab til tilfælde af seksuelle overgreb på børn. 2 procent af foreningslederne svarede, at de havde kendskab hertil.
- DIF tog sammen med Kulturministeriet, DGI og DFIF initiativ til en større undersøgelse blandt 12-17 årige børn for at kortlægge problemets omfang. Undersøgelsen, som blev udført af Statens Institut for Folkesundhed og fremlagt på en konference i januar 2003, viste, at 0,02 procent af alle idrætsaktive børn og unge oplever et strafbart seksuelt forhold eller overgreb, som bliver politianmeldt og ender med en sigtelse. Det svarer til cirka fem anmeldelser om året. Inddrager man de skjulte tilfælde skønnes det i undersøgelsen, at cirka én procent af de idrætsaktive børn mellem 12-17 år vil have haft seksuelle oplevelser inden 18-års alderen, som er strafbare – svarende til 2.000 børn og unge. Her dækker en stor del af sagerne dog over kæresteforhold mellem udøvere og trænere, som flertallet af de unge selv ikke ser som noget problem, selv om de bl.a. kan være i strid med den såkaldte skolelærerparagraf i straffeloven.
- DIF holder løbende kontakt med Kriminalregistret for at holde øje med, hvor mange foreninger, der indhenter børneattester. I 2004 blev der i alt indhentet 64.689 attester, hvoraf Rigspolitiet skønner, at halvdelen er henvendelser fra foreningsverdenen og især boldklubber, som jo har meget børne- og ungdomsarbejde. Der er siden 2001 sket markante stigninger i antallet af henvendelser til Kriminalregistret. I 2001 var der 1.892 henvendelser, i 2002 34.653, i 2003 45.843 og som nævnt i 2004 64.689. Af de i alt 159.334 henvendelser i 2001-2004 blev der ”fundet noget” på 26 personer, svarende til 0,02 procent.
- DIF bidrog til en spørgeskemaundersøgelse, som dagbladet Politiken i efteråret 2003 gennemførte blandt 200 idrætsforeninger, og som bl.a. viste, at godt hver tredje idrætsforening ikke havde regler, der kan forebygge seksuelle overgreb på børn og unge, samt at knap halvdelen af foreningerne ikke benyttede sig af muligheden for at tjekke for domme for seksuelle overgreb i kriminalregistret.

- Endelig har DIF i forbindelse med den store undersøgelse af idrætsforeningernes vilkår, som DIF og DGI sammen med Socialforskningsinstituttet gennemførte i 2004, bl.a. fået kortlagt, at der er omkring 110.000 børne- og ungdomstrænere inden for idrætten, hvoraf ca. 82.000 er at finde i DIF-foreningerne.

De løbende kortlægninger og undersøgelser har således vist, at:

- omfanget af seksuelle overgreb er begrænset, men at tjek i kriminalregistret kan afsløre de få tidligere dømte
- at der er sket en stabil, løbende udvikling i antallet af foreninger, der tjekker deres ledere og trænere, og som indfører forebyggende adfærds- og levereregler – men at det endnu langt fra er alle foreninger, der har fulgt DIF's anbefalinger herom

1.7 Kontrol- og sanktionsvirksomhed

1.7.1 Indhentelse af børneattester

DIF har siden 2002 kraftigt anbefalet og opfordret alle sine 57 medlemsforbund og 11.000 medlemsforeninger til at tjekke i Kriminalregistret, at ledere og trænere, som har med børn og unge at gøre, ikke tidligere er dømt for seksuelle overgreb på børn. DIF's anbefaling bliver – som det fremgår af statistikken fra Kriminalregistret ovenfor – fulgt af flere og flere foreninger, lige som der er sket en holdningsændring blandt foreningerne, således at det nu er et flertal af foreningerne, der mener, at man skal foretage tjek i Kriminalregistret imod tidligere et mindretal (Politikens undersøgelse fra efteråret 2003 sammenholdt med DIF's Gallup-undersøgelse fra 2001).

DIF anbefaler, at foreningerne indhenter børneattester på personer, der har funktioner i foreningen, der indebærer en direkte og vedvarende kontakt med børn under 15 år. Det er nemlig den direkte og vedvarende kontakt mellem træner/leder og barn, der skaber grundlag for et tillidsforhold mellem den voksne og barnet – et tillidsforhold, der for alt i verden ikke må misbruges. De typiske funktioner, der er relevante at tjekke i DIF's medlemsforeninger, er trænere, instruktører og holdledere for børne- og ungdomshold, mens bestyrelsesmedlemmer eller forældre, der lejlighedsvis hjælper med at køre børnene til kamp, normalt ikke er omfattet af DIF's anbefaling om et tjek. DIF anbefaler endvidere, at foreningerne som en årlig rutine foretager et tjek i Kriminalregistret på de relevante trænere og ledere, som man har til rådighed ved sæsonstart. DIF anbefaler således, at foreningerne både tjekker nyansatte og allerede beskæftigede.

Det er DIF's erfaring, at de fleste foreninger finder det rimeligt, at hensynet til børns sikkerhed har en forrang, og at det på den baggrund hverken er særligt besværligt eller ubehageligt at foretage tjekket. Efter DIF's opfattelse kan man derfor lige så godt tage skridtet fuldt ud og gøre indhentelsen af børneattesterne i Kriminalregistret obligatorisk for alle, således at man også får den del af foreningerne med, som endnu ikke har benyttet sig af den frivillige ordning. DIF har derfor også bakket stærkt op om regeringens lovforslag, der påbyder indhentelse af børneattester. Dog finder DIF, at en endog stor skønhedsplet ved lovforslaget – som i skrivende stund endnu ikke er vedtaget, men som forventes vedtaget inden Folketinget går på sommerferie i 2005 – er, at det kun er ved nyansættelser, at der skal ske et lovpligtigt tjek. Et lovpligtigt tjek af *alle* – både nyansatte og allerede beskæftigede – relevante persongrupper vil skabe en langt større sikkerhed for, at personer, der er dømt for seksuelle overgreb på børn, ikke varetager funktioner, der indebærer direkte og vedvarende kontakt med børn under 15 år. Ved at undlade at indføre et obligatorisk tjek, som også

omfatter de allerede beskæftigede, vil der kunne gå mange år, førend man kan føle sig sikker på, at der ikke er pædofilidømte blandt børne- og ungdomstrænere og -ledere.

DIF frygter også, at et offentligt signal – som lovforslaget unægtelig udgør – om, at det er tilstrækkeligt at tjekke nyansatte, vil kunne få en del foreninger til at nøjes med at tjekke nyansatte – og dermed underminere DIF's anbefaling om, at såvel nyansatte som allerede beskæftigede bør tjekkes. En anbefaling, som DIF i øvrigt fortsat vil gå stærkt ud med over for sin medlemskreds.

DIF har gjort opmærksom på denne problemstilling i oktober 2004 i forbindelse med forbundets høringssvar på lovforslaget om indhentelse af børneattester samt i den løbende dialog, som DIF har haft i forbindelse med ministeriet og folketingspolitikere i efteråret 2004.

1.7.2 Sanktioner over for foreninger og dømte personer

DIF's repræsentantskab vedtog på sit årsmøde i maj 2004 en række bestemmelser, hvis hovedformål er at forhindre og forebygge seksuelle krænkelser af børn og unge i DIF's medlemsforeninger.

Baggrunden for vedtagelsen af bestemmelserne var bl.a. regeringens planer om at fremsætte et lovforslag, der skal gøre det lovpligtigt forud for en ansættelse at indhente en såkaldt børneattest i Det Centrale Kriminalregister.

Lovforslaget indfører bødestraf som sanktionsbestemmelse over for foreninger, der ikke overholder lovens påbud om at indhente børneattester forud for en ansættelse. Lovforslaget indeholder imidlertid ikke bestemmelser om, hvad en forening skal gøre, hvis en person, der tjekkes, har en dom for seksuelle krænkelser. Dette er således op til foreningen selv at afgøre.

Da DIF samtidig har oplevet, at foreningerne har meget svært ved at finde ud af, hvordan de skal agere i konkrete sager, hvor en træner eller et medlem tiltales og idømmes en straf for seksuelle krænkelser af børn og unge, fandt DIF's bestyrelse det på sin plads i foråret 2004 at fremsætte en bestemmelse i DIF's egne love, der påbød foreningerne at sanktionere over for de tiltalte/dømte.

Oprindelig var det hensigten at indføre nogle forholdsvis detaljerede bestemmelser i DIF's love, således at foreningerne selv kunne fastsætte sanktionerne ud fra de rammebestemmelser, der var fastlagt i DIF's regler. Det viste sig imidlertid hurtigt at ville blive for kompliceret og uoverskueligt for foreningerne. I stedet vedtog DIF's repræsentantskab i maj 2004 en generel bestemmelse, der forpligter foreningerne til at underrette DIF, så snart der opnås kendskab til noget forhold, hvor en person, der varetager eller påtænkes at skulle varetage enhver form for lønnet eller ulønnet børne- og ungdomsarbejde i foreningen, tiltales eller dømmes eller tidligere er dømt efter straffelovens bestemmelser om seksuelle krænkelser mod børn og unge. Herefter er det DIF's bestyrelse, der efter en forudgående høring af den pågældende person, foreningen samt specialforbundet skal behandle sagerne og fastsætte hvilken karantæne, der skal idømmes personer, der er tiltalt/dømt for seksuelle krænkelser. DIF's bestyrelses afgørelse kan appelleres til DIF's appeludvalg.

Overholder foreningerne ikke forpligtelsen om at underrette DIF, og undlader foreningerne at følge DIF's beslutninger om udelukkelse af personer fra at varetage børne- og ungdomsarbejde, risikerer foreningerne at blive udelukket af DIF.

Hvad angår selve ikendelsen af karantæner til personer, der er dømt for seksuelle overgreb på børn, vil udgangspunktet for DIF's bestyrelse være, at disse tidsubegrænset udelukkes fra at varetage nogen form for lønnet eller ulønnet børne- eller ungdomsarbejde i medlemsforeninger under DIF. Omstændigheder kan bevirke, at udelukkelsen gøres tidsbegrænset, f.eks. milde domme.

DIF har i forbindelse med udarbejdelsen af reglerne og retningslinierne indhentet ekstern juridisk ekspertise for at sikre sig, at retssikkerhedsmæssige hensyn i DIF's måde at behandle sagerne på er overholdt, samt at DIF som privat organisation har ret til at træffe afgørelser, som er strengere end de afgørelser om rettighedsfrakendelser, som retten har truffet.

1.8 Tavshedspligtregler: Behovet for at skabe klarhed over krav vedrørende behandlingen af personfølsomme oplysninger

DIF har i sit høringssvar til Kulturministeriets lovforslag om indhentelse af børneattester samt på møder med ministeriet og på møder med Datatilsynet gjort opmærksom på de usmidige (og uklare) tavshedspligtregler, som findes i bekendtgørelsen om Kriminalregistret. Modtageren af de indhentede børneattest-oplysninger kan i henhold til denne bekendtgørelse ikke videregive disse oplysninger til bestyrelseskolleger eller hovedorganisationen. Dette vil kræve, at de pågældende i hver enkelt forespørgsel er påført samtykkeerklæringen.

En foreningsformand, som modtager oplysninger fra Kriminalregistret, er derfor sat i en meget svær situation, når pågældende ikke må oplyse den øvrige bestyrelse, forældrekrædsen m.fl. om årsagen til en eventuel bortvisning af en træner, lige som han/hun heller ikke blot kan videregive oplysningerne til hovedorganisationerne. Sidstnævnte udgør et særligt problem for DIF, da DIF's medlemsforeninger i henhold til DIF's regler har en underretningspligt, jf. ovenfor, hvis de får kendskab til, at en træner eller leder er dømt eller tiltalt for seksuelle overgreb på børn.

DIF har derfor foreslået Datatilsynet, at underretning om "positive tjek", dvs. hvor der er en dom for seksuelle overgreb på børn, kan ske direkte til den pågældende forenings hovedorganisation. Fordelen ved denne ordning er endvidere, at de "positive attester" ikke vil "ligge og flyde" i lokale foreningslokaler rundt om i landet, men i stedet vil blive behandlet forsvarligt i en central hovedorganisation. DIF har ikke fået svar på sin forespørgsel, men er i fortsat dialog med Datatilsynet herom.

2. Doping

2.1 Baggrund

DIF har siden slutningen af halvfjerdserne haft et hovedansvar for at bekæmpe dopingmisbrug i specialforbundenes regi. Som hovedorganisation for alle specialforbundene har det været DIF's opgave at forpligte forbundene, forbundenes medlemsforeninger og foreningernes udøvere på et regelsæt og et retssystem, som sikrer en afskrækkende, ensartet og fair sanktionspolitik på tværs af idrætsgrenene. Det har endvidere været DIF's opgave – i samarbejde med Team Danmark – at sørge for en effektiv og målrettet dopingkontrol samt en oplysningsindsats om det etisk og sundhedsmæssigt uforsvarlige i at bruge dopingmidler.

Siden 2000, hvor Anti Doping Danmark blev oprettet på initiativ af bl.a. DIF, har DIF's kontrol- og oplysningsarbejde primært foregået gennem Anti Doping Danmark-samarbejdet. Det retlige ansvar og ansvaret for at udarbejde og håndhæve dopingreglerne påhviler fortsat DIF. DIF's repræsentantskab er den lovgivende forsamling, der vedtager idrættens dopingregler. DIF's dopingudvalg er anklagemyndighed i dopingsager. DIF's dopingnævn er domsorgan i dopingsager. Og dopingnævnets kendelser kan ankes til DIF's øverste retsinstans, appeludvalget.

DIF er repræsenteret i Anti Doping Danmarks bestyrelse af to repræsentanter fra DIF, begge er bestyrelsesmedlemmer i DIF. Anti Doping Danmarks bestyrelse har endvidere udpeget DIF's kommunikationschef til Anti Doping Danmarks uddannelses- og oplysningsudvalg.

2.2 DIF's dopingpolitik

DIF's dopingpolitik hviler – lige som DIF's politiske bestræbelser på at bekæmpe seksuelle overgreb på børn – på flere ben, idet det er DIF's opfattelse, at hverken kontroller, sanktioner eller oplysning og uddannelse kan stå alene, men skal supplere hinanden i en effektiv dopingbekæmpelsesstrategi.

DIF er i henhold til sit politiske program bl.a. forpligtet til at arbejde for

- en effektiv og målrettet kontrol med vægt på uanmeldte tests uden for konkurrence
- en afskrækkende sanktionspolitik, som er ens for alle idrætsgrene
- en målrettet oplysningsindsats over for betændte miljøer og sårbare grupper
- opbakning til det internationale antidopingagentur WADA og agenturets bestræbelser på at harmonisere dopingreglerne på verdensplan, herunder at arbejde for ensartede sanktioner og kontrolprocedurer på tværs af idrætsgrene og landegrænser

DIF har i 2004 taget følgende initiativer i medfør af DIF's vedtagne politik på området.

2.3 Oplysningsindsatser

DIF bidrog via sit arbejde i Anti Doping Danmark stærkt til det internetbaserede undervisningsmateriale til folkeskolens ældste klasser, som Anti Doping Danmark lancerede i 2002.

I 2003 foreslog DIF, at der blev udarbejdet et undervisningsmateriale til gymnasierne, og i løbet af foråret og sommeren 2004 udarbejdede en redaktion bestående af repræsentanter fra DIF, Anti Doping Danmarks sekretariat samt Undervisningsministeriets fagkonsulenter i samfundsfag og idræt debatbogen ”Doping – forfængelighed eller præstationstrang”. Bogen blev lanceret på et pressemøde i Kulturministeriet i november 2004, og et gratis klassesæt blev sendt ud til samtlige landets gymnasier, tekniske skoler, handelsskoler og hf-kurser.

Debatbogen handler om doping og kontrol af kroppen i allerbredeste forstand og tager dermed fat på ungdomsårgangenes livsstil og identitet. Normalt bliver dopingemnet først og fremmest behandlet ud fra et biologisk perspektiv. I debatbogen er fokus på emner som:

- Idealer til salg – krop og identitet
- Idræt og etik – om konsekvenser af doping
- Idræt og politik – medaljer for enhver pris
- Rekorder og medaljer – præstation og kemi

Sigtet med bogen er at skabe bevidsthed og refleksion hos de 16 til 19-årige, som står over for et stort og uigennemskueligt marked af f.eks. kosttilskud, forbudte stoffer, slankemidler og -kure. Tonen i bogen er ikke-moraliserende, da det er et mål med bogen at give ungdommen kvalificeret viden og dermed mulighed for selv at tage stilling til hele dette kompleks af afledte problemstillinger. Bogen kan anvendes inden for fagene idræt, samfundsfag, dansk, psykologi, biologi. Den lægger op til tværfagligt samarbejde og er i fin overensstemmelse med intentionerne med den nye gymnasierreform.

Det har været DIF's intention med såvel undervisningsmaterialet målrettet folkeskolens ældste klasser samt debatbogen målrettet ungdomsuddannelserne at få sat en almen forebyggende oplysningsindsats ind over for unge på et tidspunkt i deres liv, hvor det er vigtigt, at de danner en sund og afklaret holdning til de "fristelser", som doping- og andet misbrug kan udgøre.

Det er endnu for tidligt at evaluere på debatbogens udbredelse og virkning, men de foreløbige tilbagemeldinger fra ungdomsuddannelsesstederne har været yderst positive.

Ud over debatbogen – som har været den største nyskabelse på oplysnings- og uddannelsessiden i 2004 – har DIF medvirket ved flere dopingkonferencer og –debatmøder, samt i udarbejdelsen af Anti Doping Danmarks e-learning-kursus for elitetrænere.

2.4 Kontrolindsatsen

DIF har i sit arbejde i Anti Doping Danmark været en hovedarbejdskraft i tilrettelæggelsen af dopingkontrolstrategien, herunder at få målrettet kontrollen til primært at omfatte udøvere fra de idrætsgrene og -miljøer, som er mest risikofyldte f.eks. doping.

Mens kontrollen tidligere var mere spredt – både hvad angår idrætsgrene og idrætsniveau – er kontrollen i de seneste år blevet koncentreret om færre idrætters eliteudøvere. Der foretages dog fortsat en målrettet kontrol i de styrketræningsmiljøer, som Anti Doping Danmark kan få adgang til – dvs. styrketræningsklubber, der er medlem af DIF, DGI og DFIF samt de private fitness-centre, som har indgået aftaler med Anti Doping Danmark. Det er DIF's håb, at den nye dopinglovgivning vil betyde en endnu bedre adgang til de private styrketræningscentre, da det helt klart er blandt styrketrænende motionister, at dopingproblemet først og fremmest flourer.

Den mere målrettede kontrol har også betydet, at der tages flere uanmeldte tests på danske eliteudøvere, når de er på træningsophold i udlandet. I den forbindelse er det vigtigt at notere sig, at DIF i 2004 – i medfør af WADA's internationale antidoping kodeks – indarbejdede i sine dopingregler, at alle eliteidrætsudøvere på internationalt topniveau er forpligtet til at informere sin nationale antidopingorganisation om, hvor de befinder sig, således at de er tilgængelige for uanmeldte dopingkontroller. Hvis en udøver undlader at indrapportere eller ikke er på det sted, der er angivet, kan udøveren tildes en advarsel. Efter tre advarsler på 18 måneder vil det kunne blive betragtet som et brud på dopingregulativet og føre til en dopingsag.

Dette nye system, som giver mulighed for en mere effektiv dopingkontrol, vil komme til at stille nogle store koordinationskrav til DIF's specialforbund i den kommende tid. DIF vil medvirke til at sørge for, at der bliver oprettet et så hensigtsmæssigt indrapporteringssystem som muligt.

I forbindelse med OL i Athen har DIF bedt om en særlig intensiv kontrol af danske OL-deltagere fra ”risikofyldte idrætter” op til OL. Derudover blev alle danske OL-deltagere testet mindst en gang i perioden op til OL.

2.5 Nye OL-udtagelseskriterier

DIF's bestyrelse besluttede i februar 2004 at indføre et nyt udtagelsesprincip til OL. Fremover kan tidligere dopingdømte ikke forvente at blive udtaget til OL, men må søge om dispensation hertil. Dispensation kan f.eks. blive givet, hvis der er tale om en gammel dom, en kort karantæne, eller hvis der har været andre formildende omstændigheder.

DIF har indført de nye regler i sine fortsatte bestræbelser på at forebygge dopingmisbrug ved at sende et meget stærkt signal til unge sportsfolk om, at de skal tænke sig en ekstra gang om, førend de falder for evt. dopingfristelser. For hvis de falder for dopingfristelsen, risikerer de aldrig at kunne komme til det, som er de fleste eliteudøveres drøm, nemlig OL. Derudover har DIF's bestyrelse følt et ansvar for at hjælpe de idrætsgrene, som har dopingproblemstillingerne tæt inde på livet. Bl.a. var det et ønske fra Danmarks Cykle Union, at der skulle sendes nogle stærke etiske signaler i forbindelse med OL-udtagelser.

DIF's nye udtagelsesprincip affødte megen debat – bl.a. blev DIF kritiseret for at være i strid med almindelige retssamfunds normer. I det civile samfund oplever man imidlertid også, at tidligere straffede ikke bliver ansat i forskellige stillinger, lige som man oplever, at tidligere straffede ikke bliver udnævnt til f.eks. at repræsentere Danmark ved særlige lejligheder. DIF's nye udtagelsesprincipper er i øvrigt ikke en egentlig dopingkarantæne, da der jo ikke er tale om at udelukke tidligere dopingdømte fra at dyrke deres idræt i al almindelighed. Der er derfor heller ingen uoverensstemmelse i forhold til WADA's antidopingkodeks.

DIF har haft forståelse for, at det nye udtagelsesprincip har givet anledning til megen debat, da der er tale om en meget skarp signalgivning. DIF er dog fortsat af den opfattelse, at man med beslutningen har givet dopingbekæmpelsen endnu et skub i den rigtige retning i en tid, hvor der internationalt igen er dukket en række dopingsager op.

2.6 Nye dopingregler

Som den første nationale olympiske komité i verden implementerede DIF umiddelbart efter den succesfulde WADA-dopingkonference i marts 2003 i København WADA-antidoping-kodekset i sine dopingregler. Det skete på DIF's årsmøde i maj 2003.

I 2004 vedtog DIF's repræsentantskab en ny justering af DIF's dopingregelsæt. For selv om DIF's dopingregler i 2003 var blevet bragt i fuld overensstemmelse med WADA-kodeksets rammeregelsæt, var der behov for en finpudsning af reglerne – bl.a. var der behov for at skabe en bedre redaktionel opbygning og overskuelighed i det efterhånden omfattende dopingregelsæt. I 2005 vil der på DIF's årsmøde ske endnu en – omend mindre – finpudsning.

2.7 Den nye dopinglovgivning

DIF tog i januar 2004 initiativ til at få skabt en mere hensigtsmæssig struktur i Anti Doping Danmark, som siden sin oprettelse havde bestået af to udvalg og to sekretariater. DIF fandt, at der

var behov for bedre koordination og sammenhæng i Anti Doping Danmarks arbejde, og initiativet resulterede i, at der i løbet af foråret 2004 blev indgået en aftale mellem kulturministeren og idrætsorganisationerne, som bl.a. betød, at Anti Doping Danmark fremover skulle have en etstrengt struktur med kun en bestyrelse og ét sekretariat.

Den nye dopinglov, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget, lovhjemlede den struktur for Anti Doping Danmark, som allerede var sat i værk et halvt år forinden. Lovgivningen betød endvidere, at de lovbestemte tilskud til idrætsorganisationer og –foreninger gøres afhængige af, at disse bakker op om og agerer i overensstemmelse med bestemmelserne i World Anti Doping Code. Indtil nu er det kun DIF blandt idrættens hovedorganisationer, der har implementeret World Anti Doping Code i sit regelsæt, men den nye lov betyder, at også DGI og DFIF skal udarbejde dopingregler, der holder sig inden for rammerne af World Anti Doping Code. Dette hilser DIF naturligvis velkommen, da det efter DIF's opfattelse er vigtigt at have ensartede regler ikke blot internationalt, men så sandelig også nationalt.

For de lokale foreninger betyder den nye lovgivning, at man kan få frataget sine kommunale tilskud, hvis man ikke indfører og håndhæver regler om dopingkontrol og –sanktioner. For DIF's medlemsforeninger har denne ændring dog ingen særlig betydning, idet foreningerne i forvejen er underlagt DIF's dopingregler. Men DIF hilser sanktionen velkommen.

2.8 Drøftelser med DGI, DFIF og DDS om fælles dopingregler og fælles anklage- og domsmyndighed

DIF har i løbet af 2004 haft møder med DGI, DFIF og DDS, hvor der er blevet diskuteret fordele/ulemper/barrierer for et samarbejde om behandling af dopingsager, herunder om det er muligt at oprette en anklagemyndighed, et domsorgan og en appelinstans fælles for de fire organisationer.

På møderne informerede DIF om DIF's hidtidige arbejde på dopingområdet og tilkendegav samtidig, at der inden for rammerne af WADA's antidopingkodeks var mulighed for betydelige nuancer i det nationale regelgrundlag, og at det efter DIF's opfattelse derfor var vigtigt, at de fire organisationer havde et ens regelgrundlag, da forskellige regler kunne give anledning til forvirring – især da der er et overlap i medlemskredsen hos organisationerne. De tre øvrige organisationer tilkendegav på deres side, at de langt hen ad vejen var enige i DIF's dopingregelgrundlag, og forskelle i opfattelse af hvorledes WADA-rammereglerne skal implementeres nationalt ville derfor med al sandsynlighed ikke være nogen barriere for at oprette en fælles anklage-, doms- og appelinstans.

Imidlertid udgør det en praktisk og demokratisk barriere, at løbende regelændringer på dopingområdet skal afvente – og være afhængige af – de respektive organisationers repræsentantskabsmøder, da der er tale om et fælles regelsæt, som det fælles domsorgan skal kunne dømme efter med det samme. De tre øvrige organisationer vil derfor i første omgang koncentrere sig om at få indført dopingregler, som er i overensstemmelse med WADA-kodekset – hvorefter dialogen om et samarbejde om sanktionsorganerne vil blive genoptaget.

2.9 Dopingsager og principielle afgørelser

DIF's dopingnævn afsagde i 2004 dom i 21 dopingsager, hvilket er et rekordstort antal dopingkendelser.

Langt hovedparten af sagerne var motionister fra styrketræningsklubber, der enten nægtede at lade sig dopingteste eller blev taget for anabole steroider. Der var derudover tre sager, hvor eliteudøverne blev fundet skyldige i at have indtaget hash, samt to sager, hvor eliteudøvere blev fundet skyldige i at have indtaget henholdsvis efedrin og prednisolon. For alle sager vedrørende eliteudøverne var der tale om mindre alvorlige stoffer, som betød karantæner i den milde ende af strafferammen.

Mest opmærksomhed var der imidlertid om to sager, som ikke var til behandling i dopingnævnet. Den ene – svømmeren Mette Jacobsens sag – blev afgjort i det internationale svømmeforbund og udløste en advarsel, som betød, at DIF gav Mette Jacobsen dispensation til at deltage i OL i Athen. Sagen rejste dels en debat, om dopinglisten var for udførlig, og om visse ikke-præstationsfremmende stoffer – som det pågældende stof prednisolon i Mette Jacobsen-sagen – burde tages væk fra listen. Dels rejste sagen en principiel debat om, DIF, Team Danmark og forbundene skulle stille krav om, hvilke læger en idrætsudøver må bruge, idet Mette Jacobsens dopingsag skyldtes en fejlordinering fra Mette Jacobsens egen læge.

Den anden sag var cykelrytteren Bo Hamburgers OL-udtagelse og senere manglende VM udtagelse. Danmarks Cykle Union ønskede ikke Bo Hamburger udtaget til OL på grund af påståede mistænkelig høje EPO-værdier i forbindelse med et VM i 2003. DIF udtog alligevel Bo Hamburger under henvisning til, at han havde opfyldt OL-kravet, og at DIF ikke kunne tilsidesætte en OL-kravopfyldelse alene ud fra en mistanke om doping. Danmarks Cykle Union valgte senere på året at undlade at udtage Bo Hamburger til VM i cykelløb – en manglende udtagelse, som Hamburger indbragte for både DCU's ordensudvalg og DIF's appeludvalg, som afviste Hamburgers anke med den begrundelse, at DCU har enekompetence til at udtage cykelryttere til VM, at udtagelsen ikke er gjort afhængig af nærmere angivne kriterier, og DCU har derfor et vidt skøn, som kun kan anfægtes, hvis det kan påvises, at en manglende udtagelse beror på usaglige kriterier.

3 Idrætsmuligheder for børn og unge i samspillet mellem skoler, institutioner og foreninger

3.1 Baggrund

DIF og DIF's specialforbund har gennem historien altid haft en tæt berøringsflade til folkeskolen. Det skyldes dels, at DIF's højest prioriterede målgruppe er børn og unge, dels at specialforbundene og deres lokale specialforeninger har haft en naturlig interesse i at få præsenteret deres specialidrætter over for skolebørnene.

I de seneste år har DIF's fokus på samarbejdet med skoler og institutioner haft et mere bredt samfundsmæssigt sigte. DIF er bekymret for den stigende polarisering mellem de forskellige børne- og ungdomsgrupper, som betyder, at et stort flertal af børnene (over 80 procent) er mere idrætsaktive end nogensinde, mens et mindretal af børnene – typisk de i forvejen bogligt svage elever – er blevet endnu mere fysisk inaktive.

Foreningslivet kan ikke alene rette op på denne sociale skævhed og vende polariseringstendensen. Simpelt hen fordi det for de fysisk inaktive børn udgør en betydelig barriere at gå over tærsklen til foreningslivet. Et omdrejningspunkt for indsatsen med at få gjort de fysisk inaktive mere interesserede i krop, bevægelse og idrætsudfoldelse er derfor skolen og de forskellige daginstitution- og fritidsinstitutionstilbud. Her er børnene ”indskrevet” til at være, men desværre har skolerne og institutionerne ingen særlige traditioner for at tilbyde kropslig leg og idrætslig udfoldelse. Et samarbejde mellem foreninger, skoler og institutioner har derfor været et oplagt sted at sætte ind.

3.2 DIF’s politik på området

DIF har politisk valgt at sætte sig på især tre områder inden for skole- og institutionsidrætsfeltet:

- For det første har DIF fokuseret på de helt små børnehaverbørn ud fra en filosofi om, at en så tidlig indgang til kropslig leg og bevægelse som mulig, jo bedre. Giver de helt små børn succesfulde erfaringer i de helt tidlige år, er der store muligheder for, at de får en livslang oplevelse med idræt, og at man derved får mindsket andelen af børn, som aldrig rigtig kommer i gang med fysisk aktivitet.
- For det andet har DIF fokuseret på børnegruppen i folkeskolens yngste klasser, dvs. op til 4.-5. klasse, om end der i nogle af DIF’s ”idræt efter skoletid”-projekter også er målrettede aktiviteter for de ældste folkeskolebørn. Men det er blandt de yngste skolebørn, at det efter DIF’s opfattelse er vigtigt at sætte ind, bl.a. fordi det er endnu sværere at få de fysisk inaktive teenagebørn i de ældste folkeskoleklasser til at lave om på deres (manglende) idrætsvaner. Hovedparten af børnene i folkeskolens yngste klasser – og i øvrigt i særlig grad de fysisk inaktive børn – befinder sig umiddelbart efter skoletid i skolefritidsordninger på skolerne, og der er således et oplagt mødested for et samarbejde mellem foreningerne og skolerne.
- For det tredje har DIF lagt en stor indsats i at overbevise Folketinget om det nødvendige i at styrke idrætsfaget i folkeskolen.

Ud over disse fokusområder har DIF og DIF’s specialforbund en række samarbejder med skoleverdenen, som også kort vil blive beskrevet i det følgende. Men først og fremmest vil de initiativer, som er målrettet børnehaver og ”idræt efter skoletid” i skolefritidsordningerne blive beskrevet for at give et overblik over det væld af initiativer, som DIF og DIF’s medlemsforeninger i disse år er involveret i.

3.3 Idrætsbørnehaver

Begrebet ”Idrætsbørnehaver” er dukket op over hele landet i de seneste år. De første eksempler kom for 7 år siden, og der er nu igangsat ca. 25 idrætsbørnehaver, og DIF forventer, at der inden for de næste 2-3 år vil være op imod 50.

Ideen om idrætsbørnehaver er udviklet i et samarbejde mellem Peter Sabroe Seminariet i Århus og DIF. DIF og Peter Sabroe Seminariet i flere år tilbudt et uddannelsesforløb ”fra Børnehave til Idrætsbørnehave”, hvor institutionen og personalet via en udviklingsproces uddanner sig til at blive en idrætsbørnehave.

Idégrundlaget for en idrætsbørnehave er, at idræt, leg og bevægelse indgår som en naturlig del af institutionens hverdag og den pædagogiske praksis. Idræt, leg og bevægelse bliver en integreret del af børnenes hverdag, og man tager udgangspunkt i, at børnene får udviklet de grundforudsætninger, som er nødvendige for, at de kan mestre de udfordringer, som livet byder dem.

Der skabes en kultur, hvor udvikling og dannelse også foregår gennem fysiske aktiviteter. Gennem pædagogisk idræt styrkes børnenes fysiske, kognitive, sociale og psykiske udvikling. Hverdagen er tilrettelagt, så der både er strukturerede aktiviteter, hvor personalet har fastlagt rammer og indhold, og mulighed for børnenes frie leg. Børnehavens fysiske rammer og legepladsen er indrettet, så det giver mulighed for at opsøge og indrette mange forskellige udfoldelsesmuligheder i løbet af dagen.

Både de fysiske rammer og dagligdagens aktiviteter skal stimulere til bevægelse, så børnene opfatter, at idræt, leg og bevægelse ikke er noget, der skal foregå på bestemte tidspunkter i bestemte omgivelser, men kan foregå når som helst, hvor som helst og med hvem som helst. Forældrene bør være aktive medspillere i denne udvikling, således at de gennem fysisk aktivitet er med til at give børnene gode livsbetingelser.

De børn, der er mere ”bevægelsesøkonomiske”, skal personalet være i stand til at stimulere til at være fysisk aktive. Specielt med henblik på disse børn, er det vigtigt at tænke fysisk aktivitet ind i alt, hvad børnene skal foretage sig, så de undgår for mange længerevarende stillesiddende aktiviteter.

De første børnehaver, der gennemgik udviklingsprocessen ”fra Børnehave til Idrætsbørnehave”, ligger typisk på landet i mindre bysamfund, men de større byer er ved at komme med. De nyeste børnehaver i forløbet ligger således i Århus og Odense.

Personalet i en idrætsbørnehave har gennemgået uddannelsesforløbet ”fra Børnehave til Idrætsbørnehave”, der består af tre moduler fordelt over et år. Her får de udformet et fælles værdigrundlag og lært de idrætspædagogiske grundprincipper og metoder.

De deltagende institutioner betaler tilsammen 65.000 kr. pr. forløb, fordelt over 2 budgetår. Der vil typisk være to institutioner i et forløb. De betaler endvidere egne omkostninger til ophold, transport og fortæring i forbindelse med kurserne.

Begrebet ”idrætsbørnehave” er som sådan ikke noget entydigt begreb eller en beskyttet titel. Det er imidlertid af væsentlig betydning for DIF og Peter Sabroe Seminariet at sikre kvalitetsniveauet, både omkring aktiviteter men også om den grundlæggende tanke bag begrebet pædagogisk idræt. DIF udsteder derfor kursusbeviser til deltagerne, ligesom DIF har udformet et certifikat til de institutioner, der har gennemgået udviklingsprocessen ”fra Børnehave til Idrætsbørnehave”.

DIF søger at sikre erfaringsformidling og vidensdeling mellem de deltagende institutioner ved at afholde regelmæssige konferencer for personalet. Den første konference blev afholdt for 2 år siden med 60 deltagere, og der deltog over 100 deltagere på konferencen i november 2004 i Idrættens Hus. Konferencen, som blev finansieret af EU og DIF’s breddeidrætsudvalg i fællesskab, vekslede mellem erfaringsudveksling og faglige indlæg.

Der bliver endvidere lagt vægt på at videreudvikle konceptet og uddanne undervisere til kurserne, således at vi fortsat kan sikre det faglige niveau. Der blev derfor også afholdt et lærerudviklingsseminar i forbindelse med konferencen.

Både DIF og Peter Sabroe Seminarier arbejder intensivt på at formidle baggrund og ide for projektet, eksempelvis gennem orienteringsmøder og konferencer, ligesom initiativet er omtalt i adskillige fagblade.

I den nærmeste fremtid vil DIF udbrede kendskabet til udviklingsprojektet i kommunerne gennem en målrettet indsats overfor de pædagogiske konsulenter. DIF kan samtidig konstatere, at såvel Familienministeriet som Kommunernes Landsforening har udtrykt interesse for at videreudvikle projektet, og der har været afholdt møde med repræsentanter for DIF, Peter Sabroe Seminarier og Familienministeriet med henblik på en drøftelse af at videreudvikle projektet.

DIF og Peter Sabroe Seminarier vil udarbejde et forslag til en landsdækkende konference vedrørende idræt, leg og bevægelse i daginstitutioner, og DIF vil tage initiativ til en informationskampagne, gerne i et samarbejde med Kommunernes Landsforening, over for de pædagogiske konsulenter i kommunerne omkring idrætsbørnehaver. Endelig er det aftalt med forskere på Syddansk Universitet, at det søges belyst i hvilket omfang, der er mulighed for at gennemføre en forskning og vidensopsamling på området.

3.4 Samarbejder med skoler

3.4.1 Det store landsdækkende skolesports-projekt

Fra og med august 2004 har DIF og Dansk Skoleidræt med støtte fra Kulturministeriet iværksat skolesportsprojekter i ni kommuner. Det er projekter, som skal fremme børns idrætsdeltagelse, særligt de såkaldt idræts svage børn, som ikke af sig selv søger ind i foreningerne. Udgangspunktet er, at kommunerne via en tovholder etablerer skolesportsforeninger på en række skoler - typisk tre forskellige skoler i kommunen - og herefter får de lokale idrætsforeninger til at demonstrere sporten, men også får dem til at være med som f.eks. junioridrætsleder.

DIF's rolle i projekt Skolesport er både idrætsfaglig og økonomisk. Idrætsfagligt har DIF stillet viden om junioridrætsledere til rådighed ved konsulentbistand og undervisning til kommuner m.fl., om hvordan man får unge mennesker til at tage aktivt del i foreningslivet ved at gå ind som assisterende ledere i f.eks. en skolesportsforening og dermed få en god vekselvirkning mellem henholdsvis børnene og de unge samt de voksne (dvs. lærere/pædagoger).

Endvidere har DIF anvendt en del konsulentressourcer i forhold til at motivere de lokale foreninger til at tilbyde deres viden og afsætte tid til at give undervisning og støtte til de lokale skolesportsforeninger.

Endelig har DIF påtaget sig et økonomisk og administrativt ansvar i forhold til administration af projektet sammen med Dansk Skoleidræt, der også har afsat tilsvarende ressourcer til projektledelse. DIF har også afsat ressourcer til at deltage i evalueringen af disse initiativer med henblik på at styrke forankringen af skolesport og formidle erfaringer omkring børn- og unge i bevægelse.

De ni kommuner, der foreløbig er med i projekt Skolesport er: Brøndby, Kolding, Vejle, Aabybro, Spøttrup, Helsingør, Holstebro, Egebjerg og Brørup. Derudover er yderligere fem kommuner på vej ind i projektet.

3.4.2 Idræt efter skoletid-projekter

DIF nedsatte for to år siden en særlig arbejdsgruppe – ”Idræt efter skoletid” – der skulle sætte udviklingsprojekter i gang rundt om i landet samt formidle erfaringerne fra projekterne for at få samarbejder mellem foreninger og skoler til at brede sig endnu mere.

Arbejdsgruppen har på nuværende tidspunkt givet tilsagn om støtte til 10 projekter:

”Idræt på tværs” i Sydthy Kommune har i det seneste år tilbudt regelmæssige aktiviteter i et samarbejde mellem det lokale foreningsliv og skolefritidsordningerne. Derudover har der været gennemført et kursusforløb. Der er igangsat et kursusforløb om ”pædagogisk idræt” for pædagogerne og ”idræt og pædagogik i træningen” for foreningslederne. Dette kursus danner basis for de øvrige kursusforløb i andre projekter.

I Ribe Amt er startet et projekt om børns motionsvaner, som er støttet fra Kulturministeriets pulje til børn og unge i bevægelse. Projektet omfatter 4 lokale initiativer med samarbejde mellem skolerne og det lokale foreningsliv.

DIF har givet tilsagn om støtte til to initiativer på Bornholm. De afvikles i samarbejde med DIF's amtsudvalg, som følger initiativerne tæt. Det er et projekt om idræt i naturen samt et samarbejdsprojekt mellem Åkirkeby Idrætsforening og Åkirkeby Skole.

Værløse Basketball Klub har etableret en fritidsklub i samarbejde med kommunen for alle 10 – 14 årige børn. Initiativet er senere udvidet til at omfatte et tilbud til alle børn i kommunen.

Støvring Idrætsforening har etableret en tilsvarende ordning i sit nybyggede klubhus.

Roskilde Kommune har i partnerskab med Roskilde Idrætsunion m.fl. igangsat et projekt, ”Det gode idrætsliv - idrætten som brobygger i børnenes hverdag”. Projektet fokuserer på overgangen mellem institutionslivet og et aktivt foreningsliv. Projektet tager udgangspunkt i et samarbejde mellem skoler, skolefritidsordninger og foreninger. Arbejdsgruppen støtter projektet med et efteruddannelsesforløb for lærere, pædagoger og frivillige trænere, som tager udgangspunkt i erfaringerne fra Sydthy Kommune.

Høje-Tåstrup Kommune har i samarbejde med lokale idrætsorganisationer og institutioner startet et samarbejdsprojekt ved 2 skoledistrikter i Hedehusene.

Der er to projekter i Holbæk og Dronninglund Kommuner om et samarbejde mellem flere foreninger, som indgår i et samarbejde med den lokale skole om etablering af et værested.

Som et konkret resultat af idræt-efter-skoletid- projekterne er der kommet godt gang i udviklingen af et kursusforløb, hvor mange foreninger, men især kommuner, har vist interesse for at deltage. Kursusindholdet er udviklet i samarbejde med Peter Sabroe Seminariet i Århus og tager udgangspunkt i eksisterende materiale fra DIF.

Det er påpeget fra flere steder, at der i forhold til de idrætssvage børn og unge er mere behov for en målrettet pædagogisk indsats, frem for en endnu bredere vifte af særlige tilbud oprettet specielt med disse børn som målgruppe.

I kursusindholdet har DIF derfor lagt fokus på en kvalificering af den pædagogiske indsats. Kurserne satser på opnåelse af større pædagogisk kompetence til at etablere og fastholde positive, støttende relationer og samværsformer i forhold til disse børn. De pædagogiske kompetencer og samværsformer skal udvikles i et netværkssamarbejde mellem de professionelle og frivillige medarbejdere i skoler, fritidsordninger, klubber og foreningerne.

Formidlingen af ”idræt efter skoletid”-projekterne består af mindre, korte beskrivelser af de enkelte projekter og udgivelse af et inspirationshæfte til brug for foreningerne. Hæftet skal indeholde konkrete projektbeskrivelser, således at det kan inspirere interesserede foreninger og bruges af breddekonsulenter og specialforbund. Disse beskrivelser skal som minimum indeholde en vurdering af baggrund, økonomi, bestyrelsesopgaver og det grundlæggende aftaleindhold.

Der afholdes endvidere en formidlingskonference om projekterne i Idrættens Hus i efteråret 2005. Konferencens formål er at give de deltagende projekter mulighed for at præsentere deres initiativer som inspiration for interesserede foreninger og kommuner. I forbindelse med tildeling af projektstøtte har arbejdsgruppen sat som en betingelse for støtten, at de enkelte projekter deltager i konferencen med en afrapportering.

Den endelige evaluering vil udformes som en opsamling af erfaringer fra de lokale projekter. DIF overvejer pt. at inddrage uddannelsesinstitutioner i evalueringen.

3.4.3 Særlige skole-foreningssamarbejder i København

I København har DIF's Københavnerudvalg arbejdet med en række forskellige samarbejdsprojekter mellem foreninger og skoler i de seneste år. Idrætten står som bekendt svagt i den indre by i København, og det stod derfor hurtigt klart for DIF's Københavnerudvalg, at der skulle særlige indsats til – især over for de idrætssvage grupper – hvis idrætsaktiviteten blandt børn og unge skulle øges.

DIF har således i København under overskriften ”Mere Bedre Idræt” (MBI) etableret et samarbejde på tværs af forvaltninger (ikke tidligere afprøvet på idrætsområdet) mellem Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen. Gennem partnerskabsmodeller mellem de to forvaltninger, Københavns Idrætsanlæg og DIF er der blevet frigjort mange personaleressourcer og økonomiske midler til gavn for udvikling af området. MBI i København omfatter i dag et samarbejde mellem en række københavnske skoler og 20 foreninger fordelt på 9 idrætsgrene. Godt 2.000 skolebørn på primært 3. klassestrin er en del af skolesportsprojekterne.

Erfaringer fra MBI videreføres i det landsdækkende projekt om skolesport, som DIF har etableret med Dansk Skoleidræt og med tilskud fra Kulturministeriet. Ligeledes har MBI dannet baggrund for, at Dansk Floorball Union viderefører et skoleforeningssamarbejde på Nørrebro med tre involverede skoler.

Udover MBI-projekterne har DIF i København igangsat en række målrettede indsatser over for idrætssvage grupper, som typisk foregår i et samarbejde med skoler i områderne. Her skal nævnes:

- ISA-projektet (Idræt og Socialt Arbejde), hvor der er etableret en skoleforening og en skoleidrætslegeplads på Frederikssundsvejens skole, og hvor lokale foreninger medvirker i projektet.
- Rådmandsidræt - hvor der er etableret en skoleforening med idrætstilbud til såvel børn som forældre
- Amarzone, som er et skole/foreningsprojekt på tre skoler på Amager, hvor målgruppen er piger med anden etnisk baggrund end dansk i aldersgruppen 9-16 år. Foreløbig har man været i kontakt med 40-50 piger, og der kører nu to dansehold og et kidsvolleyhold.

3.4.4 Specialforbunds-samarbejder med skolerne

En række af DIF's specialforbund har et løbende samarbejde med folkeskolen og andre børne- og ungdomsinstitutioner. Her skal bl.a. nævnes:

- Skolehockey-projekt, som DIF, Dansk Hockey Union, Dansk Floorball Union, Danmarks Ishockey Union og Dansk Rulleskøjte Union kører sammen med Dansk Skoleidræt
- Dansk Vægtløftnings-Forbunds fitness-projekt "Overvægtløftning" for overvægtige børn i samarbejde med julemærkehjemmene
- Dansk Volleyball Forbunds samarbejde med Dansk skoleidræt om "Kidsvolley"
- Danmarks Gymnastik Forbunds skoleprojekt "Movin' Kids"
- Danmarks Cykle Unions årlige idrætsdag for 6. klasser
- Dansk Triathlon Forbunds skoleprojekt "skoletri"
- Dansk Billard Unions turneringssamarbejde med ungdomsklubberne
- Dansk Amerikansk Idræts-Forbunds samarbejde med en række folkeskoler om "Flagfodbold"

3.4.5 Uddannelses tilbud til skolerne

DIF tilbyder en række uddannelser, kurser og undervisningsmaterialer til folkeskolerne og gymnasiet. Her skal bl.a. nævnes følgende tilbud i 2004:

- Træneruddannelser til folkeskolens 10. klasser, idrætsefterskoler, gymnasium/HF og idrætshøjskoler
- Undervisningshæftet "Børneidrætsskader", som bl.a. er målrettet lærere og forældre
- I samarbejde med DGI, Dansk Skoleidræt og Dansk Idrætslærerforening har DIF udgivet undervisningshæfterne "Dans i skolen" (7.-10. klasse), "Triathlon i skolen" (7.-10. klasse), "Idrætscross" (7.-10.klasse) samt afviklet konferencen "Begeistrede børn bøvler bedst" 30. oktober-1. november 2004 for 175 af folkeskolens idrætslærere
- I samarbejde med Dansk Skoleidræt har DIF udgivet det omfattende undervisningsmateriale "Junioridrætslederuddannelsen", som er rettet mod folkeskolens ældste klasser. Materialet er bl.a. i 2004 blevet anvendt på flere skoler i forbindelse med DIF's og Dansk Skoleidræts projekt Skolesport, hvor de store elever uddannes til at være hjælpe-instruktører
- I samarbejde med Astma Allergi Forbundet har DIF udgivet informationshæftet "Idræt og astma" – målrettet til trænere og idrætslærere

- Webaseret undervisningsmateriale til folkeskolens ældste klasser om de olympiske lege, som kan bruges i dansk, matematik, historie, samfundsfag, idræt, biologi, billedkunst og geografi. Materialet er udformet som en åben, problematiserende og aktiverende hjemmeside, der lever op til kravet om integration af IT i undervisningen, og som lægger vægt på, at eleverne arbejder selvstændigt og kritisk med alle de mange aspekter, der er forbundet med en af verdens største begivenheder

3.5 Idrætsfagets lave status i skolesystemet

DIF har i det seneste år været en markant fortalere for, at idrætsfaget blev styrket – først og fremmest i folkeskolen, men også i ungdomsuddannelserne.

Det danske skolesystem burde nemlig have en central rolle i forbindelse med indsatsen over for det store mindretal på omkring 20 procent af børn og unge, som bliver mindre og mindre aktive. Skolen har en alment dannende forpligtelse over for børn og unge og et ansvar for at ”få alle med”. Desværre synes der fortsat ikke at være tilstrækkelig politisk erkendelse af, hvor nødvendigt det er at styrke idrætsfaget i såvel folkeskolen som på ungdomsuddannelserne.

DIF var i 2002 meget aktive i bestræbelserne på at styrke idrætsfaget i folkeskolen i forbindelse med de politiske forhandlinger om en ny folkeskolelov. Det lykkedes at få en ekstra lektion i folkeskolens sjette klasse, men markante forbedringer blev det ikke til. I 2003 lykkedes det at bevare idrætsfagets obligatoriske status i alle tre år i gymnasiet, men heller ikke her kom der mærkbare forbedringer ud af anstrengelserne.

I november 2004 bekræftede en skarp evaluering af idrætsfaget fra Dansk Evalueringsinstitut, at det står meget skidt til med idrætsfaget i folkeskolen, som hverken tages alvorligt af skoleledelserne, lærerne eller eleverne. Desværre drukkede den skarpe kritik af idrætsfaget i den efterfølgende offentliggørelse af PISA-undersøgelsen af de boglige fag.

DIF vil i den kommende tid fortsætte sine bestræbelser på at påvirke den offentlige mening og Folketinget til at styrke idrætsfaget både kvalitativt og kvantitativt. I 2004 ydede DIF en tillægsbevilling til et større forskningsprojekt af skoleelever i Ballerup, således at DIF i alt har bidraget med 650.000 kr. til en undersøgelse af bl.a. sammenhængen mellem flere idrætstimer i folkeskolen og øget indlæringsevne i de boglige fag. Da sundhedsmæssige argumenter åbenbart ikke kan overbevise Folketinget, er det DIF's håb, at en positiv sammenhæng mellem fysisk aktivitet og indlæringsevne i stedet kan bane vejen for en højnelse af idrætsfagets status i folkeskolen.

4 Afsluttende bemærkninger

Det er DIF's opfattelse, at de tre idrætspolitiske områder, som der i nærværende rapport er redegjort for over for ministeriet, alle er inde i et positivt udviklingsforløb.

Bestræbelserne på at bekæmpe seksuelle overgreb på børn er i dag en integreret del af DIF's oplysnings- og rådgivningsvirksomhed, og DIF oplever en stor opbakning fra baglandet i bestræbelserne på at gøre så meget som muligt for at forhindre overgrebene. DIF vil i de kommende år fortsætte sit høje aktivitetsniveau på området, løbende registrere udviklingstendenserne og justere sine politikker og handlinger herefter. Målsætningen for DIF's arbejde er, at alle børne- og

ungdomsforeninger får indført forebyggende leve- og adfærdsregler, samt at de indhenter børneattester på børne- og ungdomstrænere og børne- og ungdomsholdledere, herunder også de allerede beskæftigede, selv om det forventede lovpåbud ikke stiller dette som et krav.

Et særligt problem udgør de usmidige og uklare tavshedspligtregler i forbindelse med videregivelse af oplysninger fra børneattesterne. Der er et stort behov for en løsning på denne problemstilling – ellers risikerer DIF ikke at kunne få sine nye markante regler til at fungere optimalt i bestræbelserne på at forhindre overgreb på børn.

På dopingområdet må det forventes, at der i 2005 endegyldigt skabes en ensartet linie i behandlingen af dopingsager i Danmark, når DGI og DFIF får vedtaget deres egne dopingregler. Ellers ser DIF især to store udfordringer:

For det første at få udmøntet den nye dopinglov således, at også alle de private fitness-centre deltager i dopingbekæmpelsen. Det er som bekendt inden for disse styrketræningsmiljøer, at dopingproblemerne længe har været størst.

For det andet at få effektiviseret dopingkontrollen inden for international eliteidræt ved at få styrket sporingsmetoderne (EPO, væksthormon, den nye genteknologi). Her kunne det måske være et satsningsfelt for regeringen at få opbygget et internationalt anerkendt dopingforskningsmiljø i Danmark. Det ville i hvert fald ligge i fin forlængelse af regeringens almindelige prioritering af forskning og Danmark som et vidensland.

Samspillet mellem skoler og foreningsliv er inde i en spændende udviklingsperiode. DIF og andre organisationer involverer sig i disse år i mange forskellige typer af projekter, og der vil inden for de kommende år være behov for en fase, hvor der evalueres og dannes et overblik over hvilke typer af samarbejder, der giver varige resultater. DIF har i de seneste år oplevet en stigning i antallet af de helt unge børnemedlemmer. Det vil i de kommende år være yderst spændende at se, om det også vil have en afsmitning på antallet af idrætsaktive unge (15-25 år). Hvis ikke vil det være yderst relevant at sætte ind med større indsatser over for denne målgruppe.

Under alle omstændigheder er der behov for, at der tages politisk hånd om idrætsfaget i folkeskolen. Den seneste evaluering af faget fra Dansk Evalueringsinstitut kræver en hurtig opfølgning – ikke blot politisk, men også rundt omkring på landets skoler. DIF håber inden for det næste år at kunne levere yderligere argumentation for en styrkelse af idrætsfaget, når resultaterne fra det store forskningsprojekt om fysisk aktivitet i skolen begynder at indløbe.